

**Protokoll fört vid
socialnämndens, äldrenämndens och
överförmyndarnämndens gemensamma
råd för funktionshinderfrågor
den 18 augusti 2016**

Tid:

Kl. 15:00

Lokal:

Socialförvaltningen, konferensavdelningen, lokal Storfors,
Storforsplan 36, Farsta

Närvarande:

Se sid 2 i protokollet

Justerat den 19 augusti 2016

Nils Duwähl (DHR Sthlm)
Ordförande

Lena Huss (HSO/ÅSS)
Vice ordförande

Närvarande	
Ordförande	Nils Duwähl (DHR Stockholm)
Vice ordförande	Lena Huss (HSO/ÅSS)
Ledamot	Kerstin Järneberg (HSO/ Reumatikerföreningen Stockholm)
	Håkan Jarmar (HSO/RSMH Stockholms läns distrikt)
	Gunnar Sandström (SRF)
Övrig närvarande	Åsa Lindhagen (MP), socialborgarråd, §§ 1 - del av 5
Tjänstemän	Veronica Wolgast Karlberg, avdelningschef, avdelningen för stadsövergripande sociala frågor, socialförvaltningen Håkan Andersson, förvaltningschef, överförmyndarförvaltningen Ann-Christine Hansson, förvaltningschef, äldreförvaltningen Isabelle Vas, sekreterare, socialförvaltningen
Förhinder att närvara	
Ledamot	Iren Åhlund (HSO/FUB Stockholm)

§ 1**Sammanträdets öppnande, presentation och godkännande av föredragningslista**

Ordföranden Nils Duwähl öppnar sammanträdet och hälsar alla välkomna.

Rådet och de närvarande presenterar sig.

Rådet godkänner föredragningslistan.

§ 2**Val av protokolljusterare och tid för justering av protokollet**

Ordföranden Nils Duwähl och vice ordföranden Lena Huss (HSO/ÅSS) utses att justera protokollet. Protokollet justeras den 19 augusti 2016.

§ 3**Anmälan av protokolljustering**

Det anmäldes att det gemensamma funktionshinderrådets protokoll den 9 juni 2016 justerats den 10 juni 2016.

Inga kvarstående frågor.

Rådets beslut

Det gemensamma funktionshinderrådet beslutade att lägga det anmälda protokollet till handlingarna.

§ 4**Information och samtal med socialborgarrådet****Åsa Lindhagen (MP)**

Rådet och socialborgarrådet Åsa Lindhagen (MP) för samtal kring ett par betydelsefulla frågeställningar för medlemmarna i de organisationer som rådet representerar. En är att staden initierar en undersökning som tar ett helhetsgrepp av de socioekonomiska konsekvenserna för rådets målgrupper. Hur påverkas målgruppens vardag och rätten till ett självständigt liv till följd av avsaknad av nybyggnationen av anpassade bostäder, pris- och/eller regeljusteringar med mera? En annan frågeställning är hur rådet tidigare kan komma in i ärendeberedningsprocessen. Rådet träffar brukare i deras vardag. Denna kunskap och information borde tas till vara av staden på ett bättre sätt.

Många av rådets medlemmar larmar om att stadsdelförvaltningarna tillämpar riktlinjerna för bistånd till personer med funktionsnedsättning olika. Rådet undrar hur staden säkrar den kommunala likställigheten i tillämpningen och/eller tolkningen av riktlinjerna? Åsa Lindhagen (MP) svarar att biståndsbedömningen ska vara lika i hela staden och att all socialtjänst ska vara likställig. Hon välkomnar rådet att informera henne och/eller socialförvaltningen eventuella brister och/eller olikheter i tillämpningen.

Under hösten inleds arbetet med att revidera riktlinjerna. Veronica Wolgast Karlberg bes undersöka möjligheterna för att rådet kan ingå i arbetsgruppen i revideringsarbetet.

Rådet efterfrågar en fördjupad dialog mellan staden och landstinget, då allt fler uppgifter inom bland annat vården förs över från landsting till kommuner.

Åsa Lindhagen (MP) bjuder in rådet att träffa socialnämndens presidium samt ledamöter och ersättare under hösten 2016.

Åsa Lindhagen (MP) och Veronica Wolgast Karlsberg vill anordna en träff för stadens alla funktionshinderråds presidium och sekreterare. Syftet är att utbyta tips så att råden och nämnderna får ett bättre utbyte av varandra. Rådets expertkunskap om sina målgruppers behov är värdefull och ska tas tillvara i stadens insatser och tjänster.

Ordföranden Nils Duwähl tackar Åsa Lindhagen (MP) för det givande samtalet.

§ 5

Ärenden till socialnämndens sammanträde den 14 juni 2016

1. Socialnämndens föredragningslista.

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av denna.

2. Ärende 6
Samverkan mellan skola och socialtjänst, motion
(2016:28)
Svar på remiss från kommunstyrelsen
Dnr 1.7.1-147/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Rådets uttalande

Rådet instämmer med förvaltningens svar.

3. Ärende 7
Nyanlända och asylsökande i Stockholms stad
Svar på remiss från kommunstyrelsen
Dnr 1.7.1-242/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

4. Ärende 8
Barnkonventionen blir svensk lag (SOU 2016:19)
Svar på remiss från kommunstyrelsen
Dnr 1.7.1-251/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Rådets uttalande

Rådet instämmer med förvaltningens svar.

5. Ärende 9
Framtida inriktning för färdtjänsten
Svar på remiss från kommunstyrelsen
Dnr 1.7.1-353/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Rådet diskuterar vad de framlagda förslagen innebär för rådets målgrupper och konstaterar att en konsekvens är att personer med funktionsnedsättning lär behöva mer ledsagning för att få sin vardag att fungera.

Rådets uttalande

Hela utredningen förespråkar besparingar i form av att begränsa rörligheten för personer med funktionsnedsättning, samt sätter olika grupper mot varandra.

Förslaget om att sätta olika tak för resenärerna som färdtjänsten har begränsar rörelsefriheten för personer med funktionsnedsättning jämfört med andra resenärer i den övriga kollektivtrafiken, som färdtjänsten är en del av. Det kan rådet aldrig acceptera ur framförallt ett demokratiperspektiv. Detta är en förlegad form av förmynderi.

Inrättande av en neutral växel för alla resenärer och att man som resenär ska låsa upp sig till en önskad operatör är att vrida klockan tillbaka minst 10 år tillbaka för dem som idag reser med rullstolstaxi. Som det var innan rullstolstaxi fanns så drog färdtjänsten ner tillgången på fordon för att spara pengar, vilket drabbade samtliga resenärer som reste med färdtjänsten oavsett fordonsslag. Vidare föreslås ett effektivare utnyttjande av fordonet det vill säga mer samåkning, vilket i sig inte är fel. Till skillnad från övrig kollektivtrafik vet man hur lång resan är. Som färdtjänstresenär innebär en resa mellan A – B att man kan få åka mellan C – D innan man kommer till sin destination. Säkerhetsmässigt är det inte lämpligt för personer som använder el-stolar att samåka. Att låsa upp sig till en operatör innebär en kraftig försämring för dem som åker med rullstolstaxi idag. Detta tar bort alla incitament för färdtjänstbolag som vill behålla en hög servicenivå. I dagsläget är servicen på taxisidan under all kritik. Det beror delvis på ersättningen, men också att det spelar ingen roll hur dålig servicen är för kunderna, de kan inte välja bort ett bolag på ett enkelt sätt. En av tio färdtjänstresenärer kan, vill eller orkar klaga på dålig service. En ytterligare aspekt är den beroendeställning man som färdtjänstresenär befinner sig i vilket gör att man avstår att klaga eller anmäla en olämplig chaufför. Valfriheten för resenären att genom ett telefonsamtal kunna välja färdtjänstbolag underlättar för den som inte kan klaga eller vågar göra en anmälan för rädslan att få samma chaufför igen. Ett inte okänt fenomen inom färdtjänsten.

Rådet förespråkar ett fritt resande för alla som reser kollektivt i Stockholms län oavsett om man reser med tunnelbana, buss eller färdtjänst. Vi förespråkar också ett kundval fullt ut för alla färdtjänstresenärer.

Kostnaden för medresenär ökar. För de resenärer som inte har ledsagare eller dylikt kommer det med all sannolikhet leda till ytterligare isolering genom att avstå resor. Detta medför en besparing för landstinget som motverkar ett demokratiskt samhälle för alla.

6. Ärende 12

Boverkets rapport 2014:8 Översyn av lagen om bostadsanpassning m.m.
Svar på remiss från kommunstyrelsen
Dnr 1.7.1-403/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Rådets uttalande

Rådet ställer sig bakom förvaltningens förslag. Det är viktigt att den som behöver anpassat boende får det utifrån sina behov och individuella förutsättningar samt att denne "äger" denna fråga. Ärendet innebär flera angelägna förändringar för att stärka brukarens ställning.

Det är angeläget att det är personen med behov av anpassade åtgärder som är part. Detta för att säkerställa möjligheten att påverka utformningen av anpassningsåtgärderna, liksom att kunna överklaga begäran om anpassning som inte bifalles.

Många av rådets medlemmar har upplevt att bostadsrättsföreningar som regel vägrar bostadsanpassningar samt att föreningarna återtar utrymmen för el-stolar om det saknas en skriftlig överenskommelse om att få använda utrymmet för el-stolen.

7. Ärende 16

Uppdrag psykisk hälsa - överenskommelse 2016 (Tidigare PRIO)
Dnr 1.5.4-365/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet. Rådet lyfter om det är möjligt att på något sätt delta i principdiskussionen om hur medlen ska användas. Rådet representerar en målgrupp som är de mest utsatta och skyddsvärda i samhället. Med rådets sakkunskap

skulle medlen kunna användas för att åtgärda de största problemen i de olika målgrupperna.

Veronica Wolgast Karlberg informerar att socialförvaltningen har två anställda som arbetar heltid med frågan vad medlen ska användas till. De kommer att ha ett nära samarbete med landstinget och KSL.

Rådets uttalande

Överenskommelsen om samverkan mellan stat, kommuner och landsting är synnerligen angelägen. Dokumentet lyfter fram flera viktiga aspekter. Rådet vill särskilt lyfta fram att psykisk ohälsa är vanligt förekommande och ökar, samt att behovet av tidiga, effektiva och samordnade insatser därför är stort.

Rådet vill särskilt betona att personer med psykisk ohälsa är mest utsatta i samhället vad gäller exempelvis arbete, bostad och socioekonomiska villkor. (sid 5 stycke 3).

Vidare måste de insatser som erbjuds vara effektiva och av hög kvalitet, tillgängliga och jämlika (sid 6 stycke 2).

Rådet betonar att insatserna också måste vara anpassade efter brukarens individuella förutsättningar. Jämlik vård är inte detsamma som likriktad vård eller insatser enligt rigida "mallar" eller direktiv.

Lokalt förbättringsarbete, kvalitetssäkring och metodutveckling ska stimuleras på olika sätt (sid 9 ff)

Rådet anser att fördelningen av medel ska utformas i samråd med företrädare för brukarorganisationerna. Så har skett hittills och detta är en modell som ska behållas.

8. Ärende 17

Förslag till program mot våld i nära relationer och hedersrelaterat våld och förtryck 2017-2020
Dnr 3.1.1-449/2015

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Åsa Lindhagen (MP) berättar att i stadens nya program har olika sårbarhetsfaktorer lyfts fram, en av dem är funktionsnedsättning. Faktorerna är betydelsefulla och styr stadens arbete. Staden ska tillhandahålla stöd och insatser så att individen får det skydd och stöd som han/hon behöver.

Rådet diskuterar svårigheten för den enskilde att dels (polis-)anmäla, dels hens beroendeställning till förövaren. Som en följd av detta är mörkertalet i rådets målgrupper stort.

Veronica Wolgast Karlberg informerar att socialförvaltningen utreder om frågor om en sökande utsätts för våld får införas i DUR-materialet (DUR = Dokumentation, Utredning, Resultat). Rådet erbjuder sig att bidra med sin erfarenhet och kunskap i utredningen. Rådet lyfter att det svåra är att få svar på dessa frågor. Det beror dels på att frågan rör något som den enskilde anser är privat, dels att personen troligen kommer att förneka eventuell förekomst av våld. Rådet ser positivt på att frågor om detta tas in i materialet, frågorna kan vara starten för en positiv process för den enskilde. Rådet välkomnar en fortsatt diskussion om detta vid ett senare sammanträde.

Rådets uttalande

Rådet vill betona att det är ytterst angeläget att staden tar ett samlat grepp på frågan om våld i nära relationer. Detta är ett allvarligt problem som drabbar alltför många, och i synnerhet personer som redan lever i utsatta situationer. Rådet vill lyfta fram gruppen personer med funktionsnedsättning. Enligt stadens egna trygghetsmätningar löper dessa individer större risk än andra att utsättas för övergrepp av olika slag. De upplever också otrygghet och oro för våld i högre utsträckning än övriga medborgare. Trots detta nämns inte denna grupp explicit under rubriken "målgrupper" (sid 11).

Rådet anser att personer med funktionsnedsättning och/eller varaktig ohälsa bör vara en egen målgrupp som särskilt uppmärksammas i dokumentet, liksom i de samlade insatser som staden avser att använda mot våld i nära relationer.

9. Ärende 18

Rapportering av ej verkställda beslut enligt lag (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt Socialtjänstlagen (SoL) kvartal 1, 2016
Dnr 3.1.2-327/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Veronica Wolgast Karlberg föredrar ärendet som handlar om stadsdelsnämndernas rapportering av ej verkställda beslut till Inspektionen för vård och omsorg (IVO). Rapporten har kompletterats med förklaringar till att stadens beslut inte har verkställts. Rådet anser att det är mycket positivt att denna information redovisas i ärendet. Rapporten blir mer komplett och bidrar till en ökad förståelse, samt ger viktigt information i hur en funktionsnedsättning kan inverka på den enskilde i en val-/beslutssituation.

10. Ärende 19

Inriktning av FoU medel för lokala utvecklingsprojekt år 2017, samt redovisning av lokala utvecklingsprojekt år 2015, och en forskningsstudie
Dnr 3.2.2-358/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

11. Ärende 20

Stockholmsenkäten 2016 - Stadsövergripande resultat
Dnr 1.8.1-399/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

§ 6

Ärenden till äldrenämnden

Ann-Christine Hansson informerar att äldrenämnden sammanträder den 20 september 2016.

§ 7**Ärenden till överförmyndarnämndens sammanträde den
23 augusti 2016**

1. Överförmyndarnämndens föredragningslista

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av denna.

2. Ärende 6.2

Yttrande från JO 5071-2015

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Håkan Andersson informerar att ärendet är löst och att fler yttranden från JO kommer att anmälas till rådet som en följd av tidigare långsam handläggning.

3. Ärende 6.3

God mans- och förvaltarföreningen, Stockholm län, verksamhetsberättelse 2015

Håkan Andersson föredrar ärendet och besvarar rådets frågor. Rådet undrar om tillsyn av gode män. Först när överförmyndarförvaltningen får vetskap om klagomål och/eller synpunkter rörande en god man inleder förvaltningen ett (tillsyns-)ärende. Lagstiftningen är tydlig i vilka fall en god man får entledigas från sitt uppdrag, som är ett beslut som kan överklagas till tingsrätten.

4. Ärende 6.4

Dom från förvaltningsrätten
Mål nr 16187-15 2016-03-31

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Håkan Andersson föredrar ärendet och informerade att domen inte överklagades.

5. Ärende 8.1
Månadsrapport juni 2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

6. Ärende 9.1
Länsstyrelsens rapport från inspektion den 13, 14 och 16 oktober 2015. Återrapportering.
Dnr 1.4-78/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Rådets uttalande

Rådet beklagar att länsstyrelsen riktar allvarlig kritik mot Stockholm stads verksamhet med överförmyndare.

Rådet noterar dock att rapporten gäller inspektion genomförd i oktober 2015. Sedan dess har förvaltningen och dess ledning genomfört en rad angelägna förändringar i syfte att komma till rätta med bristerna, liksom att skapa förutsättningar för en verksamhet av god kvalitet. Nuvarande nämnd och ledning har tagit till sig kritiken mot brister i verksamheten. Ett aktivt och ambitiöst förbättringsarbete pågår.

7. Ärende 9.2
Nyanlända och asylsökande i Stockholms stad.
Svar på remiss från kommunstyrelsen
Dnr 1.5-114/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Rådet för en kort diskussion om hur viktigt det är att gode män uppmärksammar eventuell funktionsnedsättning så att individen får det stöd som han/hon behöver. Gode mäns observationer blir mycket viktiga då misstänksamheten mot myndigheter i denna målgrupp kan vara stor. Veronica Wolgast Karlberg lyfter målgruppen kvotflyktingar, där det finns personer med funktionsnedsättning.

Rådets uttalande

Vi lever i en tid av internationell oro samt antalet flyktingar och asylsökande har ökat. Flera av ärendena till Överförmyndarnämndens sammanträde gäller frågor om stöd till dessa grupper.

Rådet vill särskilt lyfta fram funktionshinderperspektivet i denna fråga. Som rådet uppfattat saken finns ingen statistik om andelen flyktingar och asylsökande med olika typer av funktionsnedsättningar. Flykten i sig liksom bakomliggande orsaker till denna, innebär dock väsentliga påfrestningar för den enskilde. Inte sällan leder detta till bestående besvär, ohälsa och/eller funktionsnedsättning. Därmed är dessa individer extra utsatta och kan behöva omfattande stöd under en längre tid.

Rådet vill lyfta fram vikten av att uppmärksamma dessa personer, liksom deras behov av särskilda stödinsatser till följd av sin smärtsamma bakgrund, hälsa och livssituation i övrigt. Konsekvenserna av trauma, psykiska och somatiska påfrestningar, social utsatthet samt kulturella och språkliga faktorer måste uppmärksammas då behovet av stödinsatser utformas.

8. Ärende 9.3

Skyldigheten att polisanmäla vid misstanke om förskingring.

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Dnr 1.5-115/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

9. Ärende 9.4

Ansvarsöverföring för ensamkommande barn.

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Dnr 1.5-97/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Håkan Andersson föredrar ärendet och besvarar rådets frågor. Det finns en inneboende intressekonflikt mellan gode man och placerande nämnd som medför att i varje enskilt fall ska staden göra individuella avvägningar.

10. Ärende 9.5

Svar på skrivelse från Stockholms Läns God Mans- och förvaltarförening (GFM)

Dnr 1.3-92/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Håkan Andersson föredrar ärendet. Under hösten 2015 rådde en exceptionell händelseutveckling och man beslutade att sänka ersättningen till gode män för ensamkommande flyktingbarn. Denna ändring har inte medfört att någon avsagt sig sitt uppdrag eller att kön för att bli god man för denna målgrupp minskat. Gode män för ensamkommande flyktingbarn är ett ideellt förtroendeuppdrag och i princip alla uppdrag omfattar 1-2 barn. Däremot saknas det ca 500 gode män för andra målgrupper.

Förvaltningen genomför under hösten en rekryteringssatsning av gode män för dessa målgrupper.

11. Ärende 9.6

Internationell strategi för Stockholms stad.

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Dnr 1.5-119/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Håkan Andersson föredrar ärendet.

Överförmyndarnämnden ansvarar för utlandssvenskarna.

Det är vanligare än man tror att tvist uppstår om vilket lands lag som ska tillämpas i det enskilda fallet.

12. Ärende 9.7

Förstudie för digitalisering av överförmyndarförvaltningens verksamhet

Dnr 1.1-142/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Håkan Andersson föredrar ärendet där det konstateras att man ligger långt efter i digitaliseringen, både vad gäller verksamhetssystem och e-tjänster, vilket påverkar

förvaltningens trovärdighet. Rådet lyfter att stadens förvaltningar ska kunna tillhandahålla underlag i pappersform till enskilda även efter digitaliseringen.

13. Ärende 9.8

Strategi för Stockholm som smart och uppkopplad stad.
Svar på remiss från kommunstyrelsen
Dnr 1.5-133/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

14. Ärende 9.9

Planering av omorganisation och rekrytering av enhetschefer
Dnr 1.1-149/2016

Det gemensamma funktionshinderrådet har tagit del av ärendet.

Håkan Andersson föredrar ärendet. Sedan han tillträdde som förvaltningschef för cirka ett år sedan har personalgruppen utökats från 22 till 45 anställda och de flesta är nyanställda. Förvaltningen behöver en ny struktur för att leda och fördela det dagliga arbetet.

§ 8

Anmälningsärenden

Det gemensamma funktionshinderrådet beslutade att lägga följande dokument till handlingarna.

Socialnämndens protokoll från sammanträde den 14 juni, som justerats dels den 14, dels den 21 juni 2016.

Äldrenämndens protokoll från sammanträde den 14 juni 2016, som justerats dels den 14, dels den 20 juni 2016.

Stockholms överförmyndarnämnds protokoll från sammanträde den 7 juni 2016, som justerats den 14 juni 2016.

Kommunstyrelsens funktionshinderråds protokoll från sammanträde den 30 maj 2016, som justerats den 7 juni 2016.

§ 9

Övriga frågor

Inga övriga frågor.

§ 10

Sammanträdet avslutas

Ordföranden Nils Duwähl tackar rådets ledamöter och tjänstemännen för de givande diskussionerna och avslutar sammanträdet.

Sammanträdet avslutas kl. 16.45.

Vid protokollet

Isabelle Vas